Leto XVI. V.b.b. Dunaj, dne 12. februarja 1936 Št. 7.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Vrnite nam mladino!

Mirno je navidez v naši lepi deželi. Tujec, ki jo prerajža od Brda do Pliberka, se čudi, ker ne srečuje očitnega sovraštva med narodoma in ne sliši govorjene nestrpnosti. Iz dežele odhaja z utisom, da je na Koroškem dobro in prijetno, boljše in prijetnejše, kot drugod, kjer živijo manjšine. Doma pripoveduje o manj ali bolj živahnem narodnem življenju koroških Slovencev, o boli in veselju v borbi za narodni obstoj osivelih slovenskih korenin in morda še o pretiranem idealizmu slovenske koroške mladine. V spominu mu ostane slika koroških Slovencev, ki niso drugačni od drugih ljudi, in koroške zemlje, ki je ob vseh posebnostih ista kot drugod. Kdor pa pogleda globoko v dušo našega naroda in v njej uzre, kar se tako težko da odeti v besede, a zato tembolj čutiti, ta sluti pretresljivo žaloigro slovenskih družin, dolin in naroda na Koroškem. Pred njegovimi očmi vstaja strašna slika, kako prihaja z bodočim desetletjem v življenje rod, ki so ga oropali materne govorice in bo zato obsojen, da bo životaril slep in gluh ob vsem bogastvu, ki ga nudi slehernemu poedincu Cerkev v svojih resnicah in ga pripravlja narod v svoji tisočletni kulturi. Rod sedanjih ljudskih šol na slovenskem Koroškem bo nekoč ostajal nem in top ob prošnjah Cerkve, življenske vodnice vseh narodov, in gluh ob vsej lepoti in dobroti, ki jo je v tisočletju zaslutila slovenska duša.

Čim žalostnejša postaja slika na tem odru narodnega življenja, tembolj nam vsem prihaja do zavesti veličina materne besede. Naši stariši vedno glasnejše tožijo, da se jim otroci z vsakim šolskim dnem vedno bolj odtujujejo, ker šola prezira fundament, ki ga je v otroku postavila vzgoja domače hiše. Z žalostjo v srcu zreta oče in mati, kako hira cvetka srčne dobrine v gredici otrokove duše, ki jo hoče šola zajeti le še s spominom in hladnim razumom. Veroučitelji z žalostjo pripovedujejo, da so otroška srca kot zaprta, ko jim govorijo o Očetu, vsedobrem in usmiljenem, o Materi, čisti Devici, o božji milosti, o grehu in kazni. Ponekod začenjajo zato z najpreprostejšim jezikovnim poukom, da svojim varovancem razložijo vsaj temeljne resnice Cerkve. Morda nikod drugod ni tako očito, da je materna govorica orodje človeške duše, vez srca s srcem, pot človeka do Stvarnika! Končno zre vsa bolest mlade duše iz otroških oči, ki brez besedi govorijo, kako šola privezuje otroško hotenje h tlom in brani vsak pogled navzgor v vzvišeni svet lepote in resnice. Tako dorašča v naših šolah rod, ki bo nekoč hotel mojstriti življenje z razumom, komaj dobrim za profitarstvo in koristolovstvo.

Ena sama svetla točka je v tej strašni žaloigri koroških tal: zasebni slovenski tečaji, dovoljeni od deželne oblasti. Okoli preprostih fantov in deklet, ki so si nadeli nalogo voditi svoje male brate in sestrice v svet slovenskega jezika in slovenske kulture, se zgrinja v desetih farah kopica malih šolarčkov. S svetim strahom visijo na ustnih, preprosta in morda še okorna slovenska beseda učiteljeva jim je kot razodetje, povest iz slovenskega življenja najlepša povest, slovenski pisatelj ali pesnik se jim zdi pravi čudež, slovenska pesem najmilejša na svetu. Nič se ne čudimo, če gre danes po naših dolinah val navdušenja za tako hvaležno delo. Ob vsej nedostatnosti in pomanjkljivosti pouka raste v narodu še nepoznan ponos, da si daje sam, kar mu po vsej naravni dolžnosti dolguje njegova država. Tisočkrat upravičen ponos, ker ga ni naroda pod božjim soncem, ki bi ob takih prilikah, brez sredstev in brez šolanega učiteljstva, vzgajal svojo mladino v materni besedi!

Morda čujeta kedaj dežela in država ta krik ranjene narodne duše? Ob njem je izjava nacionalne koroške organizacije, da se preosnovi šoistva protivijo nezavedni slovenski bratje, pravi udarec v obraz. Cerkev ne vprašuje za večjo ali manjšo dobrohotnostjo vernikov in ne prikrojuje svojih zakonov izjavam množice. Država ve, kako je z ljudsko voljo, da je samo sad desetletne vzgoje. Narod in zakone narodnega življenja pa bi hoteli ustvarjati in narekovati ljudje! Okrutna in sramotna se nam zdi Südmarkina propaganda z božičnimi darovi, s katerimi lovi našo deco in si usužnjuje ljudsko voljo. Enako okrutno in sramotno je postopanje učitelja, ki kaznuje vsako slovensko besedo v šoli in prepoveduje slovensko knjigo celo družinam; ali onega učitelja, ki obljubuje otrokom, ki mesec dni ne spregovorijo v šoli slovenske besede, šiling za nagrado; ali učitelja, kateri otrokom, ki obiskujejo slovenski tečaj, očita, da škilijo preko Karavank in zato ne bodo dobili božičnih daril; ali onega učitelja, ki je v onemoglem sovraštvu do vsega slovenskega pred razredom raztrgal slovensko knjigo. Iz teh slučajev govori vsa tragika učiteljstva, ki se še naprej slepo predaja službi raznarodovanja in s tem med narodom tepta ugled vsega svojega stanu.

Narodna rana, ki krvavi in skeli! Ob njej gnije narodno telo in se uničuje posoda božanskega duha. Ob njej zato kričimo in bomo kričali, dokler bomo zmogli, ker nas njena bolečina hudo boli in skeli!

Podonavje v ospredju mednarodne pozornosti

Mednarodna politika je bila zadnje tedne silno živahna. Povod za to je dal pogreb angleškega kralja Jurija, na katerem so se sešli številni veljaki in državniki Evrope. Zadnji vzrok živahne mednarodne politike pa tiči v izredni napetosti splošnega položaja.

Pogovori v Londonu so se sukali okoli vprašanja, kako naj se Evropa ubrani bodoče vojne, ki po italijanskem poizkusu v Abesiniji ni več izključena. Najvidnejšo vlogo je pri londonskih pogovorih igral sovjetski komisar Litvinov. Očividno se mu je posrečilo razveljaviti veliko nezaupanje, ki ga je doslej prinašala Anglija Rusiji. Anglija in Rusija se zbližujeta in zbog tega raste nervoznost v Rimu in Berlinu. Velike simpatije so izgubili Italijani v Angliji s svojim načrtom zavojevanja Abesinije, Angleži vračujejo sedaj z zbližanjem z Rusijo. Neprestano nemško oboroževanje in še rastoče nemške skomine po nekdanjih kolonijah so Angleži istotako nevoljni beležili. Vrhu vsega so še vseazijski načrti Japonske, ki tirajo Anglijo in z njo vse ostale demokratične države v protifašistični tabor, ki ga vodi Rusija. Zbližanje obeh največjih držav na svetu je dogodek svetovnega pomena. Ob njem se nekoč morda razbije evropski fašizem.

Londonu je sledil Pariz. Tod so bili med gosti najvidnejši in najdelavnejši predstavniki držav iz srednje Evrope in bližnjega vzhoda. Pogovarjali so se o organizaciji Podonavja. Vojna med Italijo in Abesinijo je namreč ob Donavi ustvarila povsem nov položaj: Francija stopa na mesto Italije s svojim podonavskim načrtom. Kar je nakazal obisk kanclerja Schuschnigga v Pragi, so še jasneje začrtali pogovori v Parizu, da je namreč sedanji položaj za reorganizacijo srednje Evrope jako ugoden. Da izvzamemo nejasno stališče Madžarske, so srednjeevropske države pripravljene za zbližanje in sodelovanje.

V razgovoru o Podonavju je naravno igrala Avstrija važno vlogo. Njeno stališče je tolmačil knez Štarhemberg. Stališče Jugoslavije pri teh pogovorih je zastopal knez-namestnik Pavle, ki je za sodelovanje Jugoslavije pri obrambi neodvisnosti Avstrije stavil glavni pogoj, da se Habsburžani ne vrnejo v Avstrijo. Po uradnem poročilu je vicekancler pojasnil, da o kakršnemkoli povratku Habsburžanov brez pristanka velesil ni govora. Zamotanejši je postal položaj, ko se je nenadoma pojavil v Parizu nadvojvoda Oton.

Razvoj v Podonavju zaenkrat drži v rokah predsednik čehoslovaške vlade dr. Hodža, ki se je minulo nedeljo podal v Pariz in se razgovarjal z francoskimi in še drugimi državniki. „Dobri volji za sporazum morajo sedaj slediti dejanja,“ se glasi njegova izjava. Iz Pariza se bo nato vračal v Prago preko Beograda. Napovedal je tudi že svoj obisk na Dunaju.

Kancler Schuschnigg pride na Koroško! „Kärntner Tagblatt“ javlja, da obišče zvezni kancler dr. Schuschnigg koncem februarja ali začetkom marca Koroško. Govoril bo v Celovcu na velikem zborovanju organizacije Sturmscharen. Ob tej priliki bo kancler po poročilu navedenega lista obiskal tudi slovenski del dežele.

Narodne manjšine v Nemčiji. Poročali smo že o ostrih ukrepih hitlerjanskega režima proti lužiškim Srbom, katerim je vzel zadnjo možnost samostojnega kulturnega življenja. Nič boljši se ne godi poljski manjšini v Nemčiji kljub prijateljstvu Nemčije in Poljske. Vodstvo poljske manjšine v Nemčiji je minule dni vložilo na Hitlerja prošnjo, naj odstrani nedostatnosti njenega položaja. „V okvirju ene države zamoreta živeti dva naroda le, če si pošteno in odkrito medsebojno priznata svoje pravice in dolžnosti. Obljube vlade, da bo raznarodovanje Poljakov ukinila, niso bile izpolnjene. Nasprotno zadeva narodno življenje Poljakov v verskem in kulturnem, socialnem in gospodarskem področju na neprestane težkoče. Vsi dosedanji koraki manjšinskega vodstva so bili zaman, preostaja le še prošnja na kanclerja.“ — Dvomimo na uspehu tega koraka.

Morilci kralja Aleksandra pred sodnikom. V Aixu, mestu francoske Provanse, se je minuli teden pričel v drugič proces proti marsejskim atentatorjem, katerih žrtev sta postala jugoslovanski kralj Aleksander Zedinitelj in francoski zunanji minister Barthou. Med večmesečnim odmorom so bile na delu tajne sile, ki hočejo rešiti marsejske atentatorje, a francoske sodne oblasti so njihove namere preprečile. Na klopi za obtožence sedi sedem krivcev marsejskega umora, glavna organizatorja marsejskega zločina pa se nahajata v Italiji, ki ju ni hotela izročiti francoski sodniji. Prič je skupno 64. Za proces vlada ogromno zanimanje, predvsem Jugoslavija in z njo ves pravični svet pričakuje, da dobe zločinci zasluženo kazen.

Slovaki in Čehi se pod ministrskim predsednikom dr. Hodžo zbližujejo. Slovaki so pripravljeni vstopiti v vlado in stavijo zato tele točke: Slovaki hočejo posebnega ministra za Slovaško; slovaški dež. zbor imej zakonodajno pravico v gotovih gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanjih. Uradnike prestavlja in imenuje predsednik slov. dež. zbora. V državnem proračunu morajo biti Slovaki primerno upoštevani, državne dobave se morajo raztegniti tudi na Slovaško,

tako tudi državna javna dela. Država mora pomagati pri razdolžitvi slovaškega kmeta, graditi mora po Slovaškem ceste in podpirati zgradbo šol.

Z abesinskih bojišč. „Nič novega" poročajo italijanski listi, dočim trdijo abesinska poročila, da so abesinske čete že zasedle Makalo, glavno mesto severne pokrajine, in se celo že bližajo Adui. V Addis Abebo je prispelo zadnje tedne 500 težkih in poljskih topov, ki jih bodo razdelili na severno in južno fronto. — Veliki fašistični svet v Rimu je odločil, naj se vojna nadaljuje. V Rimu in važnejših italijanskih mestih gradijo podzemske tunele, ki naj v slučaju vojne zavarujejo civilno prebivalstvo pred letali. Vlada je nadalje odredila rekvizicijo žitnih zalog po vsej državi. Nade na popust velesil Italijani še niso pokopali.

Kmet in zemlja.

Nekaj misli starega očanca.

„Žena je taka, kakoršno si vzgojiš," pravi star narodni pregovor. S temi kratkimi besedami je povedana vsa velika vzgojna naloga, ki jo mora vršiti vsak mož v zakonu. „Žena je zrcalo svojega moža," pravi druga prislovica, nič manj duhovita. Na dnu obeh navedenih pregovorov je povdarjena misel, naj se vsak mož zaveda svoje velike dolžnosti, ki mu jo je poveril Stvarnik s tem, da ga je postavil na gotovo mesto v svojem stvarstvu, da nadaljuje njegovo delo. Vsa narava v velikem in malem svetu nosi pečat svojega stvaritelja, tako se zrcali končno vsak človek v svojem delu s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi.

Kmet živi s svojo zemljo v nekakem zakonu. Samo poslušajte pravega gospodarja, s kakim spoštovanjem govori o svojem gruntu. Včasih z večjim ko o svoji ženi! Dober kmet ne spregovori žal-besede o svoji zemlji, naj si je tudi v nekaterih legah manj rodovitna, v drugih v pridelku negotova. Kot o svoji ženi tudi o zemlji nerad govori, ker ve, da je ustvarjena najprej in najbolj zanj in za njegovo družino. Z njo se tiho pogovarja v zgodnjih jutrih, ko jo odpira v brazdah ali ko seje vanje prgišča zlatih semen, z njo šepeče, ko jo v lepih nedeljskih popoldnevih obiskuje v njenem svetem miru. Le predobro sluti tak gospodar, da tudi svoje zemlje ne sme ponižati v deklo ali sužnjo. Ve, da ima tudi zemlja svojo čast, ki mora biti enako varovana ko ženina čast. Daje ji vse, kar ji gre, ne pušča je sestradane, raztrgane in zanemarjene. Ostaja ji zvest, ker hoče, da mu tudi zemlja ohrani zvestobo. — Morda je baš današnja doba z vso svojo stisko nekaka doba preizkušnje, kako trpežen je zakon med kmetom in zemljo.

Moderni svet je proti zakonu in dela na ločitev moža in žene, otrok od starišev. Kmeta hoče ločiti od žene-zemlje. Ameriškim farmarjem je njihova zemlja samo predmet izkoriščanja. Zapuščajo jo hladnokrvno, če jim njeno izkoriščanje ne nese več. Sovjeti v Rusiji so si nadeli isto nalogo, da kmeta ločijo od njegove zemlje. Razlastili so kmete in zemljo proglasili kot državno last. Samo v takozvanih kolhozih še smejo kmetje obdelovati zemljo, ki ni več njihova. Drugod je spet gospodarski modernizem mnogo prispeval h temu, da so vezi med kmetom in zemljo močno zrahljane. Vsakemu bolj plitvemu kmetu se je ob pogledu na iznajdbe moderne tehnike in kemije začenši od železnih plugov do modernih sejavcev in traktorjev morala v glavo ukrasti misel, da se zemlja vendarle da zasužnjiti in ponižati v mrtvo orodje. Ne najzadnje je ta miselnost kriva na strašni kmetijski krizi, ki sedaj tudi že proti volji kmetov loči zemljo od človeka, ki jo je doslej obdeloval. Vsaka hipoteka na gruntu že pomeni, da kmet ni več izključni lastnik svoje zemlje, marveč so poleg njega še drugi. Zato je razumeti mnoge stare gospodarje, ki se z vsemi silami upirajo obremenitvi svoje posesti in rajši trpijo pomanjkanje kot v svoji hiši denar na račun in v breme svoje posesti.

Zakon drži le tedaj, če je blagoslovljen. Vedeti moramo, da si zakrament sv. zakona podelita poročenca sama in da duhovnik sklenjeno zvezo samo blagoslovi. Tako si tudi kmet in zemlja obljubita zvestobo. Zemlja jo drži in če jo drži tudi gospodar, kmetija mora uspevati. Zato naj bi imel vsak gospodar in kmet pred očmi, da tudi z zemljo upravlja dar, ki mu ga je Stvarnik položil v njegove roke. Iz te misli se mu rodi spoštovanje do njegovega grunta in iz tega spoštovanja izhaja blagoslov nad kmetijo in družino na njej.

R.

DOMAČE NOVICE

Pustna prigoda Rutarjevega Jurja.

Mogočno na skali stoji cerkev sv. Liharde v podjunskem Kamnu. Kaj jaz vem, odkdaj je tam navada, da mečejo na njen praznik po maši kržeje, ali kakor pravijo menda v Podjuni, štruceje raz nek hanjkič med ljudstvo.

Bilo je pred davnim časom, ko sem bil še mlad in močan, da me zlepa muha ni prevrgla raz stol. Moja mati mi pravi, naj grem v Kamen po kržeje, ki so baje dobri za živino in imajo še druge skrivnostne moči. O maternem naročilu so kmalu izvedele tudi sosede in prosile so me, naj tudi njim prinesem vsaki enega, tako da sem imel črez nekaj časa črez deset naročil.

Korajžno sem jo mahal tisto nedeljo zjutraj v Kamen. Že med potoma sem tuhtal, kako se bom ko lev boril med gnječo, da ujamem svoje število tistih štrucejev. A že grede in pri cerkvi sem žalosten konštatiral, da je prišlo po kržeje mnogo ljudi, med njimi korenjaki hujši od mene. Začelo me je skrbeti, kaj bo z mojimi kržeji.

To sem vedel prej, da mečejo kržeje raz hanjkič ključarji in cerkveni pevci. Torej, sem si mislil, bo treba diplomatičnih odnošajev z njimi, da mi gredo v moji akciji na roko. Kot dober tenorist jo uberem na kor in prav pošteno pomagam peti, da zadobim potrebno zaupanje; a med celo mašo so mi rojili samo kržeji po glavi. Po maši namignem pevkam in basistom, naj gledajo name, ko bom stal tik pod hanjkičem. Vsi so mi obljubili, da bodo kolikor mogoče vsipali štruceje name.

Ko pridem iz cerkve pod hanjkič, je bila tam že zbrana ogromna bojna furija. Vsi so se mi zdeli hujši od mene, le par starih ženkic bi se ne zbal. Začeli so frčati kržeji med gnječo. Po več sto rok je lovilo vsakega posebej. Abotno se mi je zdelo, da bi še sam stegoval svojo taco tje. Svoj vroči pogled sem uprl na hanjkič in res me je kmalu razumela ena cerkvenih pevk. Kar pet kržejev hkrati je vsula name, da so se zatololkali po mojem nosu. Predno pa sem mogel konštatirati, koliko so mi ga še pustili za spomin, ni bilo nobenega kržeja več nikjer. Množica se je ruvala okoli mene, da sem zgubljal tla pod nogami in se parkrat prav krepko usedel na svojo boljšo polovico.

Tako ne bo nič, sem si mislil, treba bo druge akcije in sicer takoj, dokler je še kržejev kej. Namignil sem basistu, ki je pokimal z glavo in vzdignil kar celo vrečo, da jo vsuje name.

Jur, bodi sedaj pameten, sem si dejal. Takoj sem obrnil svoj dežnik narobe in vrli basist je vsul noter kakih petnajst kržejev. A sedaj, o groza! Začele so se stegovati po zraku dolge orjaške roke in moj dežnik je kakor ponesrečen cepelin takoj postal žrtev tistih krempljev in kaj kmalu je skozi rebra oddajal svoje kržeje, da se znebi nenavadnega balasta. Nazadnje mi je med gnječo izginil za vselej.

Še sem se ves žalosten pripognil po kržej, ki se mi je tik mene na tleh veselo režal v obraz. Komaj se pripognem, mi že stopi neka ženkica na prste tako, da me je zabolelo v križu, izpustil sem kržej in ogledoval prste, kam so zakrivljeni. Kakor poražen general sem šel proti domu brez dežnika in brez kržejev, opraskan na nosu in s pokvečenimi prsti. V tej nesreči me je dohitel znanec, ki ima svojo kajžico ne daleč proč, in potožil sem mu svojo mizerijo. No, ta je bil pa drugi tič kot jaz. Pa o tom vam povem za pustno nedeljo.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(68. nadaljevanje.)

Skrbno je spravil pismo, biser in zaklad. Vstal je in je šel na delo; in glej, čutil se je povsem novega človeka, prerojenega, premlajenega, močnega, kakor bi ne šla nikdar mimo nesreča in bi ga ne bila potlačila nikoli v prah, da se mu je zdelo samemu: ne vstanem več! — Kje je bila zdaj malodušnost, kje vsi dvomi, ali bo pač mogoče stati v bran vsi nesreči in usodi in jo zmagati? Kaj mu je bilo zdaj mar skrbi, kličoče še čestokrat: „Ivan, na delo! Tega je treba, primanjkuje onega! Plačati je treba še tukaj, tam je še dolg!" — Saj je skrbel sam z veseljem, saj je delal z močjo. Zakaj cilj je videl pred seboj; in tako lep je in osrečujoč.

Vse stori ljubezen, vse zmaguje ljubezen...

Vmes pa je prišlo kdaj še drugo pismo na Ivana. Navadno je bilo veliko, naslov pisan naglo, a z močno in odločno roko.

„Saj veš, kako je bilo" — je pisal Nande iz tujine. — „Odtrgan enkrat od domače zemlje, ne pride človek izlahka spet do miru... Kakor smo se zmenili tedaj v mlinu in ob odhodu, sem storil: šel sem v trgovino. Toda ta tesnoba povsodi! Saj se še obrniti ne moreš pošteno! Tudi zaslužka ni bilo toliko, kakor sem mislil poprej. Tako nisem mogel ostati. Šel sem dalje v svet, moral sem iti... Na domači zemlji bi živel menda mirneje; a komaj si odtrgan od nje, nimaš več trdnih tal pod seboj... Ravno slabo se mi ne godi tukaj v Pragi. Tudi zaslužek je povoljen. In šteditи se nauči človek pri Čehih. Mi Slovenci smo narod lahkomiselnih razsipalcev..."

Zabredel je v svet, vrgli so ga v tujino, in zdaj je blodil dalje. Videl je zdaj tujino, tako zaželjeno nekdaj, okušal je njene sladkosti in bridkosti. In zadnjih ni bilo majhno število, kakor je spoznaval Ivan iz pisem, dasi Nande ni bil solzljivec in slabotnež, ki bi zakričal ob vsakem komaj čutnem udarcu. Bila je sreča, da je imel fant jekleno voljo in je hrepenel po določenem cilju: po bogastvu.

Odkar je odšel iz mesta in iz dežele, sta se videla z Ivanom le enkrat. Na trgovinskem popotovanju se je peljal skozi mesto in je povabil Ivana na sestanek. Tudi pri sestrah, pri Vilmi in Tinki, sta bila tedaj. Sprejeli sta ju z veliko radostjo. Nande je ostal še, ko se je moral vrniti Ivan popoldne proti domu.

V prihodnjem pismu je priznal Nande mimogrede in na kratko, da ne pozabi tega dne nikoli.

„Da deklic ne pozabi, hoče reči" — je mislil Ivan sam pri sebi. In razmišljal je, ali ni tlela ljubav v srcu prijateljevem že davno, od tedaj že, ko so ga izgnali iz Trate. Nezavedna je bila pač tedaj, a zdaj je bilo morda že premogočno hrepenenje, vsemu svetu skrivano in zakrito. In ker ga ni mogel krotiti in nositi več, je prišel...

„Delam in delam" — je pisal spet, ne da bi omenil kdaj še hrepenenja do sester. — „Po dnevu v trgovini, pomagam zdaj v pisarni, zvečer in ponoči se učim. Potrebno mi je še marsikaj. A z marljivostjo si pridobim, upam, polagoma vsaj najpotrebnejše... Da je dela v izobilju, je dobro. Pozabi se ob tem marsikaj, in marsičesar napačnega nas obvaruje delo..." „Ali hoče reči, da namerava pozabiti sestric?" — je ugibal Ivan, a se ni mogel docela uveriti o tem... „Prihranil sem si že toliko in toliko. S tem se udeležim, ali vsaj z delom tega, pri nekem novem podjetju. Če se posreči, kar se bo, upam, se mi vsota vsaj podvoji..."

Dve vrstici za tem pa je pisal o domovini. „Ali imate led na potoku? In deca, ali se drsajo še tako radi in kriče tako, kakor smo mi? Bili so lepi časi!" — je pisal v zimi... „Ali je že skopnel sneg? V dolini menda že, na senčnih krajih ga pač bo še kaj..." je povpraševal pomladi... „Kako kaže na polju? Poljana, posebno Trata, je imela nekoč dobro polje. Kapital bi se dobil iz njega, če bi se ga obdelovalo pametno." — Poleti tako. — „Ni bilo toče? In zdaj, ali nič slane? Morda pa pospravite srečno... Lepo je pač zdaj pri vas..." Tako jeseni.

Enostavna mu je bila nekdaj dolina, neznatna. Spomnil se je zdaj, izgnanec, popotnik, in je zasanjal krasen sen o njeni lepoti. In nič v nji mu ni bilo več malenkostno in brezpomembno.

„Ali še stoji oni lepi javor za pokopališčem? Kaj je z onim debelim hrastom ob Gornji Poljani, ki je bil otel že za mojega časa?... Ta je umrl v domovini? Bil je še mlad... Stari učitelj je umrl? Bilo je pač pričakovati; star in utrujen že za mojega časa. A vendar! Razžalosti se srce, ker takih mož je dandanes malo. Da ste mu priredili tako slovesen pogreb, je bila dolžnost. Vsi smo mu dolžniki!... Tudi Katra? Bog ji bodi milostljiv, blagi duši, Bog ji povrni vse! Mnogo se je trudila za me, za vso Trato. Vedel sem: ne živi dolgo brez Trate, kakor Trata ne bo brez nje. Ona poročna noč je zadala smrtni udarec dobri ženi?... Veruj, tudi Trati! Zapomni si to, Ivan, in se domisli tega ob svojem času...

Grebinjski Klošter. (Resnica.) Brali smo o inštalaciji našega novega g. župnika č. Thurnerja. Pri besedah „Škoda, da je bila ob tej priliki v naši starodavni slovenski cerkvi ena sama slovenska pridiga" smo se začudili. Resnici na ljubo moramo popraviti, da je bila poleg glavne pridige mil. prošta Truppeja določena še druga slovenska pridiga. Imeti bi jo morali č. dekan Kindlmann, ki pa vsled slabe poti niso mogli priti. Nemški nagovor na prisotne goste, tako na mater in na sorodnike č. g. župnika, se nam je zdel samoobsebi umeven. To pišemo na ljubo resnici, da odstranimo vsak nesporazum ob besedici „ da je bilo škoda" in še, da ne užalimo našega dobrega g. župnika.

Šmarjeta v Rožu. (Novi občinski odbor in volitev župana.) Meseca januarja je bil od g. deželnega glavarja imenovan tudi naš novi občinski odbor, ki sestoji iz 12 članov, od teh je 7 naših zastopnikov. V petek dne 31. januarja se je novi odbor konstituiral in je bil za župana izvoljen naš prejšnji župan g. Jože Križnik. Podžupan je potom kompromisa g. nadučitelj Franc Startinig. Upamo, da bo tudi novi občinski odbor tako vspešno deloval v korist občine, kot prejšnji.

Korte. (Naša cesta.) Približno 1000 m nad morjem leži naša vasica. Od treh strani jo obdajajo visoke gore, od četrte pa zapira prehod Štruglovo in Maloveršnikovo skalovje. Tod je nekoč vodila stara pot levo od Grintovca črez Roblekovo planino na Kleše do Robleka in Zgornj. Jezerskega. Bila je to edina pot, po kateri so naši pradedi izvažali in uvažali svoje potrebščine. Korčani so to pot vzdrževali sami. Med vojno je razpadla, z glasovanjem pa smo postali sploh čisto odrezani od vsega sveta. Nastalo je vprašanje, ali nam država, katere državljani smo postali. napravi cesto, ali nas iz prometnih razlogov dodeli Jugoslaviji. Leta 1921 se je država pobotala s kmeti, da izgradi cesto do obirske, krije zanjo štiri petine stroškov sama, ostalo petino pa in les za tri mostove dostavijo kmetje. Ko je iz treh mostov nato nastalo dvaintrideset mostov, za katere so morali kmetje dostaviti les, je bilo ljudstvo seve nevoljno, nakar je država obljubila, da je speljana pot samo zasilna. Danes ta pot, ki je edina vez Kort z ostalim svetom, že propada in z leti bodo Korte popolnoma odrezane od sveta. Tudi tem potom zato že danes opozarjamo vse merodajne kroge, da nujno preprečijo grozečo propast lepih naših kmetij.

Bilčovs. (Kaj pa naši čebelarji?) Ravno leto bo od tega, ko smo v našem listu poročali o prerokovanju enega naših gorjanskih čebelarjev, da bo leto 1935 doneslo dobro čebelarsko letino. Vse leto smo čakali, da se prorokovanje uresniči, žal so naši upi splavali po vodi in čebelarji so morali priznati bridko resnico, da za muho v minulem letu ni bila dobra letina. V vigredi je bilo zelo malo rojev, v jeseni pa v panjih le suho satovje. To je končna bilanca. Marsikateri čebelar je že „cagal" s svojimi čebelicami, toda upanje, ta zvezda, ki je že marsikoga na našem planetu dvignila do novega veselja in dela, sije tudi našim čebelarjem v leto 1936. Če preteklost ni dala uspehov, jih mora dati bodočnost. V tem upanju so se zbrali člani našega čebelarskega društva dne 26. m. m. na svoj občni zbor, ki jih je potrdil v še nadaljni skrbi. Dal Bog in sveti Ambrož, da letos ne bodo spet prevarani!

Šmihel pri Pliberku. In naši ljubitelji sončnih muh so imeli svoj občni zbor 19. p. m. Uvodno je govoril predsednik g. Pečnik Vinko o praktičnem čebelarstvu v prihodnjih mesecih in posebej povdaril važnost čistega plemena pri čebelnih družinah. Sledilo je predavanje Ivana Pečnika o vzornih čebelnjakih. Tajnikovo poročilo je pričalo o izredni žilavosti čebelarskega društva, ki je z ozirom na dveletno slabo čebelarsko letino naravnost občudovanja vredna. Društvo ima pod Peco svoj čebelnjak, da se ubrani tuje špekulacije in smrekovo pašo zagotovi svojim muham. Pri sledečih volitvah je bil potrjen stari odbor. Med slučajnostmi je bilo važno opozorilo, da bo letos tudi najbolj založenim družinam v panjih primanjkovalo hrane in bo na to treba posebne pažnje.

Št. Vid v Podjuni. 26. p. m. smo imeli pri nas zborovanje domovinske fronte, na katerem je govoril g. Kodrič, rodom Slovenec iz Sveč. Povdaril je, da bo zamogla država uspevati le, če bo javno in zasebno življenje ljudstva res katoliško. Le tako pride med nas ljubezen, mir in zadovoljstvo. — V nedeljo navrh smo ob veliki udeležbi pokopali pd. Smoleja. Bolehal je na srčni vodenici. — Na svečnico je dijaška organizacija „Neuland" pri nas uprizorila igro „Sv. Hildegarda" v nemškem jeziku. Motilo je prireditev nenaklonjeno vreme.

Krčanje. Ne spimo, četudi pravijo o nas, da živimo tam, kjer je svet z deskami zaplankan. Tudi za plankami zadaj so še budni ljudje. O tem priča naša lepa prireditev igre „Sv. Trije kralji" na svečnico. Kljub skrajno slabemu vremenu so došli ljudje iz vseh krajev in napolnili dvorano do zadnjega kotička. Uspeh nas je vzpodbudil, da bomo o pustu najbrže še enkrat nastopili in sicer s kakšno pustno. Tudi o njej vam poročamo. — Ženimo se malo. Pravijo, da je temu kriva topla zima, ki dela človeka lenega in zaspanega, da nima časa za tovrstne skrbi. Samo Pohenik se je zbal, da bo vigred bolj mrzla in si je poiskal v grebinjskih gorah pridno življensko družico.

Št. Jakob v Rožu. (Poroke.) Predpust je Mežnarjev Tonej iz Velike vasi porabil, da je vzel za ženo Petričevo Barbijo iz Reke, Ludovik Košat Suherjevo Fanijo, Neuholzev Hanzej pa se je iz spodnjega dela Velike vasi preselil v zgornji del k hišni posestnici in šivilji Backovi Katriji. Na Svečnico smo obhajali ženitovanje pri Mikulu na Hodnini. Najmlajši sin Jozej je šel za vzgledom svojih devetih bratov in sester in pripeljal k sv. Uršuli pred oltar Žvercovo Micijo iz Kota. Po veselem ženitovanju jo je peljal na Tešinjo, kjer je kupil Rupratovo posestvo. Mladim poročencem želimo obilo sreče in blagoslova v zakonskem stanu! Predno bo pust, jim bodo pa še trije sledili.

Št. Jakob v Rožu. Smrt nam je v zadnjih treh mesecih minulega leta zelo prizanašala. Zato je pa začela v novem letu neusmiljeno kositi. Prvega si je izbrala Jožefa Kravanja, ki se je šele pred kratkim iz Soče naselil v Svatnah pri Krajevcu. Za njim so šli na god sv. Antona Pibrov oče na Breznici; velika množica ljudi jih je spremila k zadnjemu počitku. Še isti teden se je v Podroščici preselila v večnost šele 43 let stara Ana Weber. — Nagelov oče v Podgradu so že mislili, da je smrt na nje pozabila. Koncem meseca je pa prišla tudi po nje in jih je po kratki, lahki bolezni vzela v boljše življenje. Sorodniki, prijatelji, sosedi in znanci iz vseh krajev so prišli, da jim izkažejo zadnjo čast, ljubezen in zahvalo. To so pa tudi zaslužili. Koliko dobrega so storili v 90 letih svojega življenja! Nam je neznano, zapisano pa je v knjigi življenja. Bili so vzgleden mož, dober oče, skrben gospodar, postrežljiv sosed, veren in naroden. Z njimi je legla v grob skoraj stoletna zgodovina Št. Jakoba. V njihovi hiši so se svojčas shajali in posvetovali občinski možje. Bili so dolga leta občinski svetovalec, dolgo dobo odbornik hranilnice in posojilnice, ustanovitelj in podporni ud Št. Jakobske požarne brambe, ki je že pred dvemi leti obhajala zlati jubilej. Pred 58 leti so jih že izvolili za cerkvenega ključarja in to častno službo so opravljali v čast božjo in lepoto hiše božje do konca življenja. Prevzvišeni knezoškof so jih odlikovali z zahvalnim pismom, svojo sliko in rožnim vencem. Sorodnikom naše sožalje! Spomenik postavimo jim tak', da vsak postane njim enak!

Drobiž. Jugoslovanski finančni minister je odpravil doslej za izpotovanje iz Jugoslavije potrebno potrdilo plačanih davkov. — Za kaplana v Kotmari vesi je imenovan o. Alfred Hirschauer, v Tinjah č. Holmar Tomaž, v Podkloštru č. Anton Kofler. — Na Dunaju so začeli spet ostreje nastopati proti hitlerjancem. Razpuščeno je nemško društvo uradnikov, aretiranih je tudi več oseb. — Dne 4. t. so v več krajih Podjune čutili rahel potres. — V noči na 5. februar je divjal na Zgornjem Koroškem silen vihar, ki je razkrival hiše in podrl na stotine dreves. — V davčnih občinah Grablje, Šmarjeta, Bivšak in Borovje (vse v občini Libuče) je do 31. decembra t. l. prepovedan vsak lov. — Dosedanji ravnatelj celovške realke dr. Lex je stopil v pokoj. — S karbidno lučjo se je nevarno poškodoval vlakovodja Albert Lepuschitz iz Podgorij. — V gozdu blizu Cirkovč pri Pliberku je nek kmet našel konja brez gospodarja. Konja je očividno nekdo utihotapil. — Pri Krivi Vrbi je zavozil motorni kolesar Karl Trampitsch v skupino pom. orožnikov in jih 5 težje poškodoval. — Pri Grabštanju se je vrgel pod vlak hlapec Janez Brunner. — Delavko Marijo Činkovic iz Borovelj pogrešajo in so bila dosedanja poizvedovanja brezuspešna.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

NAŠA PROSVETA

Dekliški voditeljski tečaj v Pliberku. Na Svečnico se je kljub slabemu vremenu zbralo v društveni sobi pri Brezniku nad 60 deklet pliberškega okrožja na svojem tečaju. Po otvoritvenih besedah in pesmi je povzel besedo č. g. dr. Zeichen in v svojem nazorno-poljudnem govoru razlagal, kako sloni vsako dobro in zdravo življenje na fundamentu žive vere. V veri najde uteho srečeželjno človeško srce, ob njej se umiri nemirni človeški duh. Vera je steza preko neprilik in težkoč življenja v varni pristan združitve stvari s svojim Stvarnikom. Sledeči razgovor o praktični katoličanki je živahno vodila voditeljica Dekliške zveze. Popoldanska razmotrivanja o dekletu v družini, stanu in narodu so v tečajnicah ustvarila sliko trojne naloge, ki jo naj vrši vsako dekle, žena in mati: biti srednica med Bogom in ljudmi, odreševati svojce s trpljenjem in tiho žrtvijo ter jih družiti v življenske celice stanu in naroda. Sledil je še govor, kako naj dekle praktično izvaja to svoje poslanstvo med svojimi. — Tečaj je prepletala vedra dekliška pesem. V svojem poteku in uspehu je tečaj tako postal bodrilo za nadaljevanje započete prosvete med dekleti.

Dobrla ves. (Pustna prireditev.) V nedeljo 16. februarja 1936 priredi izobr. društvo ob 3. uri pop. v dvorani Narodnega doma veseloigro „Glavni dobitek" s priveskom „Fejst fant". Prijatelji naše prosvete vabljeni!

Škocijan. (Pust) bo obhajalo naše društvo z igro „Slaba vest", katero priredi v nedeljo 16. t. m. ob 3. uri pop. v dvorani pri Pukartu v Škocijanu. V odmorih petje domačega zbora. Pridite!

Št. Primož v Podjuni. (Igra.) Izobr. društvo „Danica" priredi v nedeljo, dne 16. februarja 1936 ob 3. uri popoldne pri Voglu v Št. Primožu v Podjuni lepo igro iz kmetskega življenja „Zaklad". Pred igro in med odmori nastopi društveni pevski zbor z novimi pesmimi.

Podljubelj. (Na pustno nedeljo 23. t. m.) priredi domače društvo ob 3. uri pop. v Delavskem domu lepo igro „Tri sestre" in šaljivko „Zamoček". Sodelujejo tamburaši. Vabi odbor.

Pliberk. V nedeljo 23. t. m. priredi prosvetno društvo ob 3. uri pop. v Breznikovi dvorani pevski koncert, katerega sporedne točke izvajajo mešani, moški in dekliški zbor. Vmes opereta „Kovačev študent". Po prireditvi družaben večer. Odbor.

Škofiče. V nedeljo 23. t. m. priredi društvo „Edinost" ob pol tretji uri pop. v svoji dvorani poleg Krištofa veseloigro „Dve nevesti". Sodelujejo pevci in prvič zasvirajo domači tamburaši.

GOSPODARSKI VESTNIK

Pomagajmo si sami!

(Nadaljevanje.)

Par besed k naši prašičereji! Svinjam dojnicam in mladim pujskom privoščimo dobre krme, da se mladi zarod dobro razvija. Pri reji prascev je važno, da nam večina ne pogine. Če nam pogine skoraj celo gnezdo, je bilo krmljenje dojnice ves čas njene brejosti in še potem zastonj vrženo proč. To se nikakor ne sme dogajati. V takih slučajih moramo takoj ugotoviti, ali imamo okuženo pleme ali svinjake. Nabaviti moramo ali novo pleme ali razkužiti hleve.

Mnogi gospodarji polagajo veliko važnost na rejo domačih živali, zanemarjajo pa svoje polje. Tudi na polju je treba našim kulturnim rastlinam najugodnejših pogojev z gnojenjem, s pripravami za setev, s pravilnim kolobarjenjem in seve tudi čiščenjem, ker je plevelj najhujši sovražnik kulturnih rastlin. Tako si zagotovimo primeren pridelek.

Posvetimo tudi več skrbi našim travnikom. Naj ne raste po travnikih grmovje in plevelj. Naši travniki kriče po gnoju. Gnojenje travnikov je neobhodno potrebno, če hočemo doseči primeren pridelek. Če nimamo hlevskega gnoja, si pomagajmo s kalijevo soljo in Tomaževo žlindro. Apna potrebuje večina naših travnikov. Zadostuje apneni prah, ki se dobi prav poceni pri posestnikih, ki žgejo apno. Lucerna rabi veliko apna. Dostikrat je uprav pomanjkanje apna vzrok njenega neuspevanja. Pri lucerni ne smemo pozabiti tudi ne na gnojenje s kalijevo soljo in Tomaževo žlindro. Lucerna je rastlina, ki domačega gnoja ali gnojnice ne prenese, je pa zelo hvaležna za kalij in fosforjevo kislino.

Naše sadovnjake zanemarjamo. Čistimo sadje, izžagajmo pregoste krone, očistimo sadna drevja mahu in lišaja, zatirajmo sadne škodljivce in gnojimo sadnemu drevju! Ob taki skrbi nam bo sadno drevje prinašalo sadja ne samo za lastno uporabo, marveč ga bo ostalo tudi še za prodaj. Ka-

kor na polju in travniku, tako tudi v sadovnjaku potrebnega dela ne smemo prepozno opravljati. Pozna setev se običajno slabo obnese, pri pozni žetvi se lomi klasje in odpada žito, prestara trava, lucerna detelja in sploh vsaka krmilna rastlina daje trdo, olesenelo krmo, ki ima le malo krmilne vrednosti. Čistimo naše gozgove in jih pravočasno redčimo, da se bo drevje dobro razvijalo in nam ne bo sneg podiral debelc, ki so vsled prevelike gošče ostala šibka.

Gnoj moramo častiti kot največji zaklad vsake kmetije. Zato skrbimo, da bo vedno zadosti stlačen in vlažen, da nam ne začne plesniti. Skladajmo ga skrbno na gnojišču, da ga ne bo sušilo sonce in ne bo izpuhteval dragi dušik. Če nimamo dosti slame za steljo, skrbimo vsaj, da nam nikoli ne zmanjka vsaj gozdne stelje. Neodpustljiv greh je, če moramo s steljo šparati. Naša polja kriče po gnoju in če gospodar ne srbi za to, da ga čim več pridela, naj ne tarna nad slabo žetvijo, ker je je sam kriv. Naj se končno udomači pri nas priprava komposta, ki igra drugod, n. pr. na Češkem, tako veliko vlogo.

Zopet se moramo učiti šteditи. Vsak groš obrnimo, predno ga izdamo. Gospodar naj si dobro premisli, prej da začne kaj novega zidati. Če nam primanjkuje svinjak, prej pomislimo, če moremo morda že stoječi hlev boljše izkoristiti. Morda se potrebi da zadostiti tako, da skrčimo število živali in manj glav boljše krmimo in prej pripravimo za prodajo, da imamo torej prostora za druge. Pri živini se da pomoči ravno s tem, da bolje krmimo in da gledamo na težo in prirastek, pri molznicah pa na količino mleka, nikdar pa ne na število repov.

Če popravljamo poslopja, skušajmo dela izvršiti kolikor mogoče sami, da se tako ubranimo velikih izdatkov. Strokovno delo pa prepustimo strokovnjakom. Poprave se morajo izvršiti pravočasno, dokler so zvezane še z malimi stroški. Glejmo tudi na naše orodje in stroje, da nam ne rjave in niso izpostavljeni vremenskim neprilikam, ker se zarjaveli prej obrabijo in so izdatki za nove nabave kmalu potrebni.

Zimska dela opravimo pozimi. Ne kaže čakati s sekanjem drv na spomlad, ko je treba na polje. Pravočasna setev obeta dobro žetev.

Sadimo več krompirja! Brez krompirja bi naše kmetije menda ne mogle izhajati. Za ljudi je tečna jed, za živino izdatna krma. V dobro pripravljeni zemlji da dober pridelek. Koder zemlja ni preveč peščena, priporočajo gnojenje v jeseni. Kakor vse okopavine, hoče tudi krompir globoko obdelano zemljo, saditi pa ga moramo posebno v težjih zemljinah plitvo. Okopavanje je neobhodno potrebno in tudi ni odveč, če ga oborjemo. Pridatek umetnih gnojil, fosforjeve kisline, kalija in dušika, se vedno izplača. Semenski krompir mora biti zdrav. Če nam je minulo leto gnil na polju ali v kleti, ga ne smemo rabiti za seme ali ga vsaj dobro in skrbno izberimo tako, da izločimo vsak gomolj, ki je količkaj sumljiv. Saditi nezdrav krompir je nesmiselno, ker ne poplača truda, ki ga imamo s krompirjem. Ob slabi krompirjevi letini kupovati koruzo se za pitanje vsekakor ne izplača. Glejmo zato prej na zdravo in dobro seme!

Železni plugi so pri nas že precej udomačeni. Delo z lesenimi je namreč zamudno in naporno za živino in ljudi. Železni plug lahko opravlja ena oseba in delo hitreje gre od rok. Pri železnih plugih je važno uravnanje plugov pred oranjem. Čestokrat so malenkosti na plugu, ki otežujejo delo. Črtalo mora biti postavljeno v pravi višini in v pravi razdalji od lemeža, plužna kolesca in kolca morajo biti pravilno uravnana, lažje je uravnavanje širine brazde in globine oranja. Plug moramo uravnati po zemlji, ki jo obdelujemo, torej na vsaki njivi posebej.

Letošnje leto obeta dobro sadno letino. Zato je baš v letošnji vigredi delo v sadovnjaku dvakratno potrebno. Obrezovanje, trebljenje, pomlajanje in precepljanje so dela, na katera moramo posebno misliti v tej letni dobi. Z nožem in škarjami v rokah lahko pripomagamo drevju, da pride sonce do vsega drevesa in vejevja, ker le neposredni sončni žarki delajo cvetno brstje. Zato so goste krone škodljive celemu drevesu; redke, svetle krone so vodilno geslo v sadjarstvu. Od množine sončnih dni in sončnih žarkov zavisi ne samo barva sadu, marveč tudi debelost in notranji okus. Zato žage v roke in odprimo pot soncu med vejevje sadja, ki je lani prineslo dobro letino, ostalemu drevju pa temeljito prečistimo vrhove.

Velikovški trg. Jajca 10, kokoši, par 5.00, pšenica (100 kg) 39, oves 24, rž 29, proso 23, ječmen 26, koruza 23, ajda 23, krompir za kg 10 g. — Živinske cene po podatkih kmetijske zbornice: Zaklani voli 1.80—2.00, živi 80—1.00 S, telice zaklane 1.80—2.00, žive 80—95, zaklane krave 1.50 do 1.70, žive 65—85, zaklani biki 1.40—1.60, živi 70 do 85, zaklana teleta 1.50, živa 1.00—1.20, mesne svinje, zaklane 1.80—1.90, žive 1.40—1.50, drobnica zaklana 1.10—1.30, živa 40—55, odstavljeni prašiči 1.50—1.60, breje krave 70—90, krave s teleti 80—1.00 S za kg.

ZANIMIVOSTI

Največ milijonarjev je na — Danskem. Danska ima 3 in pol milijona prebivalcev, od teh je nič manj ko 500 milijonarjev. Seve imajo od teh samo trije nad 10 milijonov danskih kron. Pa danska država prvači še v drugih pogledih. Tamošnje prebivalstvo razmerno največ čita na svetu, po odstotkih je na Danskem tudi največ radio-slušalcev. Ta izredni pojav napredne male državice spravljajo mnogi v zvezo z široko razpredeno prosvetno organizacijo. Skoroda vsaka župnija ima takozvano visoko šolo, kjer se ljudstvo izobrazuje umsko in srčno in se tako dobro usposablja za življensko borbo.

Kako nevarna je muha? Muhe ležejo jajca v razkrajajoče se snovi. Dva marljiva učenjaka v Nemčiji sta si nabavila 400 muh in jih neprestano opazovala. Z povečevalnim steklom sta štela glivice, ki jih ena muha prenaša s kraja v kraj in jih naštela na eno muho cel milijon. Opazovala sta, da puščajo muhe z vsako svojo stopinjo stotine glivic za seboj. Niso sicer vse glivice zdravju škodljive, vendar si lahko predstavljamo nevarnost okuženja po muhah, ki prihajajo v stanovanja iz nesnažnih krajev.

Zlat grad v Ameriki. V državi Kentucky sredi divjih gorovij nameravajo Amerikanci sezidati trdnjavo, ki bo varna pred vsakterimi napadi. V njej namreč nameravajo nakopičiti vse zlato cele države. Velikanske skale so v te svrhe že razstrelili. Trdnjavo zidajo iz jeklenih sten, ki bodo kljubovale tudi najhujšim eksplozijam. Skozi stene je napeljan električni tok. T trdnjavi je tudi že nastanjena mnogobrojna straža, ki je opremljena z najmodernejšim orožjem. Skupno bo v trdnjavi nakopičenega zlata v vrednosti 3 milijard dolarjev. Za prevoz zlatih kosov so zgradili posebno železnico s posebnimi oklopnimi vozovi.

Svojevrstna farma obstoja v kentski grofiji v Angliji. Njeni ljudje se namreč bavijo z rejo metuljev. Travniki velikega obsega so zamreženi in služijo kot pašniki več desettisočim metuljem, ki iščejo medene hrane. Posebne težave dela shranjevanje ličink in gosenic. Na leto pridela farma okoli 80.000 metuljev, ki jih prodaja zbiralcem teh krilatih živalic. Posebno redki in lepi metulji dosežejo često ceno do 2000 šilingov. Farma baje dobro uspeva, ker je zaenkrat vsaj brez vsake konkurence, da izvzamemo konkurenco narave.

Plača angleškega kralja. Angleški kralj sprejema letno 742.000 funtov šterlingov, kar znaša okroglo 2 in pol milijona našega denarja. Kralj ima tudi veliko število hiš, baje so njegove cele ulice v Londonu, on je veleposestnik in ima celo vrsto dragocenosti neprecenljive vrednosti. Prestolonaslednik dobiva 245.000 funtov plače. Od države dobivajo visoke svote tudi ostali princi in princezinje kraljevske družine. Na drugi strani so predvsem kraljevi izdatki izredno visoki, posebno za reprezentanco in dobrodelne namene. Kralj in tudi ostali člani kraljevske družine morajo plačevati dohodninski davek kot ostali državljani.

Kako je nastal ovratnik? Leta 1825 je živela v okolici ameriškega mesta New Yorka žena nekega kovača, ki se je neprestano hudovala, ker je morala vsled umazanih ovratnikov dnevno prati moževe srajce. V svoji jezi nekoč vzame škarje v roke in odreže ovratnik od srajce in izdela po odrezanem vzorcu več ovratnikov. Odslej je dobival kovač vsaki dan nov ovratnik, dočim je srajco lahko nosil več dni. Ženina iznajdba je našla v mestu kmalu dovolj navdušenih prijateljev. Podjetna Američanka si jo je dala takoj patentirati in je ustanovila prvo tovarno za ovratnike. Kovač je kmalu pustil svojo obrt in prevzel mesto poslovodje v ženini tovarni, ki je sijajno uspevala. — Seve ne more vsak imeti tako modro ženo.

S ptiči je tekmoval. Avstralski inženjer Will Dayton je strasten letalec. S svojim letalom najrajši tekmuje s ptiči in je dognal, da se s ptiči ne da kosati v poletu. Nekoč je na svojem poletu dospel pod večji roj nekih močvirskih ptičev. Ko je začel tekmo, je brzinski kazalec na letalu kazal brzino 250 km na uro. Brzino je povečal na 350 km in še vedno je ptičji roj letel pred njim. Nagnal je svoj stroj v največjo brzino, končno pa je spoznal, da je vsako tekmovanje odveč, ptiči so še vedno hiteli pred njim. Kmalu so mu izginili pred očmi. Ugotovil je še, da ti ptiči lahko celih 4000 km tako hitro letijo.

Pri vinu so tekmovali. V madžarskem mestu Kečkemetu so napovedali svojevrstno tekmo: kdo popije več vina? 45 tekmovalcev iz vse Ogrske se je zbralo, med njimi najbolj sloveči vinopivci in vinski bratci. V gostilno so privalili dva soda vina. Med sviranjem ciganske godbe se je tekma začela in trajala štiri ure. Pred začetkom so tekmovalce dobro založili s kurjim paprikašem. Zmago so odnesli trije domačini, ki so v 4 urah popili 17 in pol litra vina. Prvo darilo je dobil izmed njih oni, ki je popil v štirih urah 6 in pol litra. Vsi tekmovalci so pospravili 156 litrov.

ZAHVALA.

Ni nam mogoče, da bi se vsakemu osebno zahvalili za neštevilne dokaze iskrenega sočustva in za mnoge krasne vence in cvetlice o priliki nepričakovane, prerane smrti naše soproge,

Katarine Sturm,

p. d. Moričinje v Svinči vasi.

zato izrekamo tem potom vsem najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo pa izrekamo preč. duhovščini, mil. g. proštu Benetku iz Tinj in čč. župnikom Trabesingerju iz Šmarjete v Rožu, Janku z Radiš, Boštjančiču iz Slovenjega Šmihela, Fertali iz Pokrč, Majriču iz Grabštanja in Jakoliču iz Št. Tomaža, ki je darovala sv. maše zadušnice, še posebej mil. g. proštu Benetku za nagovor na domu, čč. Trabesingerju in Jakoliču za poslovilne besede na grobu, cerkvenim pevcem iz Tinj, ki so peli na domu, med žalnim sprevodom, ob grobu in v cerkvi, načelstvu Hranilnice in posojilnice v Velikovcu, požarni brambi iz Timenice, ki je dostavila mrtvaški voz in pokopala blagopokojno, ter vsem prijateljem, znancem in številnim pogrebcem od blizu in daleč, ki ste v tako častnem številu sprimili našo blagopokojno k večnemu počitku.

Naj bodi vsem Bog obilen plačnik!

Svinča vas, v januarju 1936.

Žalujoči zaostali:

Marica, Joško, Blaž, otroci. **Miha Sturm,** soprog.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V BOROVLJAH
registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo
na

28. redni občni zbor,

ki se vrši v nedeljo dne 1. marca 1936 ob ½3. uri popoldne v posojilničnih prostorih pri Bundru v Borovljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila načelstva in nadzorstva ter odobritev računskega zaključka za leto 1935.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vse zadružnike prijazno vabi

8 **Načelstvo.**

Srednji kmetiji se oddata v najem. Oitzinger, p. d. Sturm, p. Föderlach; Heber, p. d. Murar, Lipa, p. Velden am Wörthersee. 9

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Jaroslav Malý, Dunaj, XX., Dresdnerstrasse 53-44.
Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba, Dunaj, V., Margaretenplatz 7.